

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Liber sextus Decretalium

Bonifatius <VIII., Papst>

[Basel], 10. Dez. 1477

De prescriptionibus

[urn:nbn:de:bsz:31-321569](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-321569)

Admitti. scz ubi est idē corpus siue eadē q̄ntitas idēz ius siue cā petendi et eadē additio p̄sonaz. et ille q̄ absoluitur possideat tpe snie. alias em̄ exceptio rei iudicate n̄ obstat. ff. de excep. rei iudi. cū q̄ritur. et. l. se. et. l. si rem meā. et. s. e. ti. aduersario. et potest p̄poni hec exceptio ante licē testatā et p̄. s. e. li. de lit. et. c. i. vbi de hoc.

Compellantur. sic. s. n. p̄. l. 3. s. fo. ope. c. ij. §. sen. ex. decernimus.

Judicata. eo ca/ su quo de consuetudis ne vel de iure ad iudicem secularem cognitio p̄mebat. vt. s. in casu conuerso vidisti.

Inducunt. i. hijs em̄ canon tollit legē. s. de p̄scrip. c. viē. s. ti. p̄. l. 3.

Superiores. non em̄ cōpellunt p̄ ipsos seculares q̄ tulerunt sniam. qz minor in maiore. z. c. xi. di. inferior. de ma. et o. be. cum inferior. cū si. Minor autem est iurisdictio secularis q̄ eccl̄astica. de ma. et obe. solite. xv. di. si impator. f. Debita. arbitraria. ex q̄ certa nō statuitur. de of. dele. de causis. ff. de iure deli. l. i.

Episcopum. in p̄scriptiombus sufficit bona fides. vbi ius commune vel p̄sumptio non est contra p̄scribentem. alias debet allegari titulus et p̄bati. nisi sit p̄scriptō cuius contrarij non existat memoria. hoc dicit. tracta fuit hec deē. de quadā extrauagant. Greg. que incipiebat. venerabilium. de qua facit mentionem b. s. de p̄scrip. si diligenti. in vl. glo. in fi. ad cuius declaratōnem etiā emanauit. et eo. que ibi no. modern.

Eccl̄ias. quo ad p̄prietates et iura episcopalia. **D**ecimas. id est q̄rtā decimaz q̄ debet ep̄. s. e. de q̄rtā. vel p̄prie. s. de deē. quomam.

Repetis. alteri ep̄o loquit. vt patet p̄ sequentia. **P**ropont. p̄ exceptōnem p̄scriptōis nō fit litis contestatio. qd̄ dicitur dixi. s. e. li. de lit. et. c. ij. Jo. an.

Constitute. et sic ius oūe facit p̄ actore. xv. q. vij. omnes basilice. s. e. de quarta. et de deē. dudum.

Legitime. s. spacio. xl. annoz. minor em̄ nō currit cōtra eccl̄iam. xv. q. iij. quas actōnes. s. e. de quarta.

Oportet. necessitatē ip̄orari. ad idē. iij. q. ix. n̄ oportet. l. 3. alibi honestatē denotet. xv. q. i. c. i. vbi de b.

Titulū. circa allegatōz et p̄batōz tituli fuerūt op̄iones antiquozum et tales q̄ p̄mo dixit jo. circa corp/ ralia necesse esse allegari et p̄bati titulū. s. nō circa icor

poralia. s. q̄ dicit sibi deē. si diligenti. vt ibi no. ad deē. dudum. de deē. r̄ndebat etiā vt ibi no. Alij distinguēt itericoz poralia q̄ h̄nt otinuā cām q̄ nō. vt in p̄mis nō req̄ratur titulū s. in sedis. s. e. auditis. ff. si fuit. v. si q̄s diuēno.

Alij dixerūt aut q̄s agit ex p̄scriptōe aut excipit. si agit vt. xv. q. iij. §. potest. et. c. de p̄sc̄p. xxx. an. si q̄s emptōis necesse h̄z titulū p̄bare si excipit. vt. s. de p̄bac. ex l̄is. tunc nō habet necesse titulū p̄bare. tū qz nemo cogit dicere titulum possessionis sue. ij. q. v. §. i. c. de p̄bere. l.

vt p̄ censurā eccl̄asticā ab im̄q̄tate coherceant huiusmodi et ad admittendū exceptōem eandē vbi alias de iure d̄z admitti a locorum ordinarijs opellantur. **S**ilr eccl̄astici iudices si corā ip̄is excipiatur de re p̄ secularē iudicem iudicata exceptōem ip̄am admittant in hijs q̄ aliaz piculū nō inducūt p̄ superiores suos nisi fecerint animadūfione debita castigandi. **D**msa. viij.

De p̄scriptiombus.

cogi. tū qz nō p̄bāte actore absoluit re. v. q. vi. actor vt ec. bñ. c. vno. c. de p̄bac. actor. alij dixerūt q̄ q̄cunq̄ q̄mō quis p̄scriptōz obiciat siue agēdo siue defendēdo teneat titulū p̄bare. vt. s. e. si diligenti. alij dixerūt et hec fuit op̄imo gof. in sūma huius t. q̄ nō est necesse p̄bati titulū. nisi quis possideat p̄ herede vel p̄ possessore. c. de p̄bere. cogi. ul' nisi sit p̄sumptio cōrat possessorem. c. de p̄bac. siue possidetis. vel nisi se ad hoc obligauerit. vt. s. de p̄bac. licet. et in hoc casu intelli. gebat dictā deē. dudum. alij dicebāt q̄ olim sufficiebat bona fides per deē. s. e. ad aures. hodie requiritur titulū. s. e. si diligenti. hijs oibus op̄imombz rescat. tene quod no. b. q̄ modern. s. e. si diligenti. q̄ruz hic approbatur op̄imo. s. z obicio q̄ de cre. ista et eius dī. stantio potius sit v̄ verbo q̄ s̄ re. quod esse non debet. s. e. l. de elec. commissa.

Episcopū qui eccl̄ias et decimas quas ab eo repetis p̄ponit licet in tua sint ostitute dico. se legitime p̄scripsisse allegat oportz cū ius oūe oītra ip̄m faciat h̄mōi p̄scriptōis titulum et p̄bare. nam licet ei qui rem p̄scribit eccl̄asticaz si sibi non est contrarium ius oūe vel cōtra eū p̄sumptō non habetur sufficiat bona fides vbi tñ est ius oūe oītrariū vel habet p̄sumptio oītrariū vel habet p̄ bona fides

§. porro. fm̄ hoc enim omni casu necesse erit titulum p̄bati. cū p̄scriptio sit semp̄ oītra ius et sic oītra p̄scribentē semp̄ p̄sumendū. s. obiectio nō est vera. nō enim est oītra ius q̄ alius in fundo meo seruitutē acquirat imo pot. p̄ ter ius. licet em̄ sit oītra ius meum. nō tamē oītra ius oūe vt p̄batur de seruitu. c. et. ff. impute. igitur mihi si fui negligens et remissus. s. e. vigilant. Item voluerunt q̄dam dicere q̄ non est contra ius q̄ vnus episcopus in dyocē. alterius sibi acquirat episcopalia. sed q̄ archidyaconus vel inferior episcopo sibi acquirat ep̄alia hoc est cōtra ius. et ideo sine titulo non p̄scribitur. ad hoc. c. di. cōtra morem. de excel. p̄la. accedentibus. s. p̄mū qd̄ de ep̄o d̄z falsū ē. vt hic vides. ad hoc. ij. q. vij. p̄ totuz. ix. q. ij. per totum. dic iudicio meo. et sic breuiter interdū ius oūe vetat ne p̄scriptio p̄cedat. et s̄ facit interdū rōe rei interdū rōe p̄sone. et hos casus habes notatos. xv. q. iij. cleric. et p̄ b. s. de p̄sc̄p. cum nō liceat. de h̄ns n̄ ad nos. Interdū ius omne facit p̄ petitorē et oītra possessorem vt in exemplis hic positis. et in deē. de deē. dudū et tunc est necesse allegare et p̄bare titulū ut h̄. ad idē. xciij. di. illud. nemo em̄ debet vt illis ornamentis. nisi p̄bet a primape s̄ sibi fuisse ocessum. c. de vesti. et aura. l. nemo. c. nulli licere in fre. l. vna. li. xj. ad b̄ macha. xj. vbi antbioz chus dedit ionathe p̄. atez bibē in auro et esse in purpura et fibulā aureā ferre. sic etiā intelligat. c. di. oītra morem. qd̄ v̄z intelligo tā in excipiente vt hic in p̄dictis iuribus q̄ in agēte. ad b̄. s. de resti. spol. ad decimas. e. li. Joē si est p̄sumptio oītra ip̄m p̄scribentē. vt h̄. q. iij. qz cognouimus. c. de p̄bac. siue possidetis. pone exem. plū. s. e. si diligenti. ibi em̄ ex oīfessione ip̄i atep̄i p̄fami insultabat p̄sumptio. oītra ip̄m. vbi vero ius oūe vel p̄sumptio nō est oītra ip̄m p̄scribentēz bona fides sufficit. vt hic vides. pone in terminis. p̄scripsit eccl̄ia domū meaz vel aliā tē meam. ego t̄peto rem meam. quā se iam dicit

ecclesia p̄scrip̄tisse. est ne int̄tio meā iuri om̄ni fūdata
 certe nō. h̄ ḡ p̄scribenti sufficiat bona fides. q̄ licet illa
 p̄scriptio sit ōtra ius meū. nō t̄n̄ ōtra ius ōue. notabili
 ter em̄ sp̄ habes h̄ verbū ius ōue. secus em̄ in iure puato
 pone ergo p̄scripsi ōtra puilegiatū. puilegiatus agit
 ōtra me. oppono p̄scriptōnem habeo ne necesse p̄bare
 titulum. certe nō. q̄
 ille non iure ōi sed
 speciali fundat iten
 tōnem suam. idem si
 ōtra cum q̄ ōtra me
 p̄scripserat p̄scri
 bo et idem in simili
 bus. occlude igiē q̄
 vbi petitor fūdat in
 tentionem suam d̄ iu
 re om̄ni tunc p̄re
 scribens h̄z p̄bare
 titulū. alias nō m̄h̄
 p̄scrip̄tio faciat con
 tra ip̄m. q̄ fm̄ h̄z pos
 semus dicere q̄ q̄n̄
 vna ecclesia petit de
 cimās ab alia eccles
 sia quas possidet in
 tertia parochia q̄
 ibi sufficiat p̄scri
 bens bonam fidē. p̄
 bare. quia h̄z ius cō
 mune faciat contra
 p̄scribentē nō tamē
 facit p̄ petēte. sic
 forte possit mtelli
 gi deē. s. e. ad aures
 fm̄ illos q̄ dicūt q̄
 p̄ illaz deē. sufficiēs
 bat olim bona fides
 et facit ad hoc. ff. si
 serui. v̄. l. loci. §. vl.
 vbi d̄z q̄ si domus mea q̄ est iuxta te et sep̄u d̄z seruitutē
 seyo altius nō tollēdi te inuito altius tollā naz h̄z nō ha
 beam ius tollendi p̄pter seruitutē seyo tu t̄n̄ nō habes ius
 p̄hibendi. sup̄dicta vera n̄ sit tantū t̄pis p̄scriptio r̄. ut se
 a. Causam tribuat. nō em̄ requirit q̄ sit iu/ quitur.
 stus titul⁹ talis qui d̄n̄ium tribuat. ad hoc. s. e. veniens
 q̄ q̄d meū est. ex vna causa r̄. de si. m̄stru. inter dilectos
 h̄ aliq̄lis titul⁹ dat cām p̄scri. bēdi. de q̄ dic. vt. s. e. si dili
 b. Cū istud. n̄ venit exceptiue ad id q̄d dixit. Genti.
 de titulo nō ad id q̄d dixit de fide. q̄ nō p̄desset talis p̄
 scriptio cū mala fide. nulla em̄ antiq̄ diez possessio r̄. s.
 e. Memoria. no. p̄ h̄is q̄ no. b. e. vigilanti. et. e. vl.
 jo. et host. s. de h̄. sig. sup̄ quibusdā. sc̄oz. ff. de p̄b̄c.
 si arbiter. lxx. di. mos antiquos. ff. de aq̄. co. et esti. l. hoc
 iure. §. ductus aq̄. ij. q. vj. §. quippe. ff. de aqua plu. ar. l.
 i. §. vl. h̄ quō p̄babit tantū t̄pis p̄scriptio. dico sc̄dm
 host. q̄ hoc no. de h̄. sig. quid p̄ nouale. q̄d dicent testes
 p̄scribentis si talem habent sc̄ciam q̄ semp̄ viderūt et
 audierunt ita esse. nec vnq̄ viderunt vel audierūt ōtrari
 um. et q̄d om̄nis est et semp̄ fuit opinio q̄ sic fuerit. et
 nō extat ōtrarij vel micij mēoria. si aut ōtra h̄ aduersarij
 p̄bare vellet testes sui de ip̄oz. ess̄z sc̄cia dērent dicē q̄
 viderūt tali t̄pe ōtrariū. et audierūt a suis superioribus cō
 trariū fuisse. q̄d ḡ si vtraq̄ ps. p̄bat tūc p̄ferēt testes
 magis idonei. et q̄ dicūt aptiora. s. de testi. in n̄ra. v. de
 h̄. et sic illi q̄ dicūt se viderūt ōtrariū deberēt p̄ferri. cū aliq̄
 fatagabāt negatiuā. vj. q. vl. actio. cum suis similibus.

nō sufficit sed ē necessari⁹
 titulus qui possessori cām
 tribuat p̄scribendi nisi tā
 ti t̄pis allegetur p̄scriptō
 cuius contrarij memoria
 non existat. **I**dem

S q̄ exigentibus cul
 pis vel excessibz ab
 eisdez om̄issis bonis que a
 romana vel alijs tenēt ec
 clesijs sint p̄ sniam vel ip̄o
 iure priuati statuimus vt
 in apprehēdendis vl̄ occu
 pandis postea q̄ cunq̄ bo
 nis eisde null⁹ h̄z leges hu
 mane sup̄ h̄ alia t̄pa statu
 ere videant̄ ip̄i sec̄ijs tē
 poris lapsus obfistat n̄ cō
 tra ip̄az ro. ec. centenaria
 vel contra ecclesias alias

S qui exigentibus. Priuatus ip̄o iure vl̄ p̄ sententiā
 hois que tenet a romana vel alijs ecclesijs miori illa
 spacio. e. annoz. ōtra romanā. vel. xl. ōtra alias nō p̄scri
 bit. filij aut̄ hereticoz q̄ catholici putabant̄ bona p̄na
 ōtra romanā. et alias ecclesias p̄scribūt spacio. xl. an. et
 idem in extraneis. **T**enent. in feudum vel alio mo
 do. vt. d̄. dicam.

quadragenaria p̄scriptō
 legitime sit opletā. **S**i
 post mortē hereticoz qui
 duz viuerēt catholici pu
 tabantur bona ip̄oz a ca
 tholicis eoz filijs vel ne
 potiibus ā extraneis q̄bus
 cūq̄ spacio. xl. annoz fue
 rint bona fide possessa san
 cim⁹ eos sup̄ bonis hm̄oi
 etiā a romana ec̄cia i hoc
 casu nō esse vlt̄erius mole
 standos quāq̄ illi quozuz
 bona fuerunt nūc detegāt
 h̄etici extitisse. **I**no. iij.
 in sci. lug. d̄. **De sententiā
 et re iudicata**
Quoniam eterni tribu
 tioni iudicis illum
 reum non habeat

Per sniam. ut q̄
 p̄pter ingratiitudi
 nō reuocata fuit do
 natio. s. de dona. c.
 vl. c. s. reuo. do. i.
 vl. ad idē de pe. ad
 aures. j. de sc̄isma. c.
 vno.
S ip̄o iure. pone
 exemplum. s. de pe
 nis. in q̄busdā licet
 ibi q̄dam dicāt con
 trariū. s. eos p̄ sniaz
 ibi puandos. ad idē
 . s. e. li. de elec. vbi
 periculū. §. ip̄os in
 sup̄. et. c. fundamē
 ta. §. q̄ si secus. j. de
 sen. ex. grauē. ad fi.
 in si. feud. de feud.
 non ali. impialem. §.
 p̄terea cū similibus
S videantur. vt
 in aut. de sanc. epi.
 §. si quis rapuerit.
 ad fi. ti. p̄ vnā colū
 nam. col. ix. vnd̄ fu
 it tractū. xx. vij. q. i.
 si quis rapuerit. vbi
 d̄z q̄ bona corrum
 pentis rapientis vel

solicitantis monialem vendicare debent monasterio. h̄
 si postq̄ crimen notum fuerit neglexerit ecclesia p̄ annum
 petere. tunc applicantur fisco. et facit. ff. de diuer. et t̄pa
 li. p̄scrip̄. l. m̄ omnibus. et quod ibi no.
Centenaria. xvj. q. iij. nemo. de p̄scrip̄. si diligēt. r̄.
 c. cū nobis. et ibi no. q̄liter. p̄betur talis p̄scriptō.
Quadragenaria. xvj. q. iij. quas actōnes. s. de p̄re
 scrip̄. de quarta. et. c. ad aures. cum similibus.
Legitime. s. c. pr. m̄. **C**opleta. vt subducant̄ t̄pa
 sc̄ismatū vacationū. ho stilitatū. et similia. s. e. c. i. et. c. ex
 transmissa. et. c. cū nobis. **P**utabant̄. m̄ alijs igitur
 hec p̄scriptio locū nō habet. ad h̄. s. de p̄scrip̄. nōne.
Catholicis. bñ dicit. q̄ secus si eēt h̄etici. illi em̄ n̄l
 p̄nt possidē. xxij. q. vj. p̄ totū. viij. di. q̄ iudē. ḡ nec p̄scri
 bē q̄ p̄scriptō sine possessione n̄ p̄cedit. s. de p̄b̄. ex l̄is
 . s. e. cām. ff. de vsuē. sine possessione. de re. iur. c. iij.
Quibuscūq̄. dū t̄n̄ catholicis. vt. s. **B**ona fide.
 credebāt p̄rem vel testatorē fuisse catholicū. et sic iusto
 titulo in ip̄os eoz bona trāssisse. **I**n hoc casu. nō
 sp̄alez casū in q̄ q̄dragenaria p̄scriptio currit ō roma
 nā ec. et fungit̄ vice aliaz. ec̄ciaz. sic oli oēs ec̄cie gau
 debāt puilegio centū annoz. C. de sacrosanc. ec. vt iter
 s. **T**ūc. s. t̄pe q̄ ec̄cia vult bona v̄dicare. si refe. **S**imū
 rat̄ ad verbū detegant̄. vel tūc. s. t̄pe mortis sue. si resp̄i
 ciat verbū extitisse. alias est in l̄ra nunc et clarius.
Heretici. h̄ nōne tales dānant̄. et ip̄oz memoria etiā
 post mortē. vt hic. et. xxij. q. ij. c. vl. et. s. de h̄. si quis